

Základní škola Valdice

Preventivní program Základní školy Valdice, příspěvková organizace

Školní rok 2023/2024

Obsah

1. Základní údaje o škole
2. Právní východiska
3. Oblasti sociálně patologických jevů ve škole
4. Cíl preventivního programu
5. Zhodnocení prevence sociálně patologických jevů ve školním roce 2022/2023
6. Spolupráce s rodiči
7. Vzdělávání pedagogů
8. Metody práce
9. Znalostní kompetence žáků
10. Zařazování okruhů protidrogové prevence do tematických plánů
11. Záškoláctví
12. Šikanování
13. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi
14. Plán činnosti

1. Základní údaje o škole

Název školy	Základní škola Valdice, příspěvková organizace
Adresa školy	Jičínská 30, 507 11 Valdice
IČO	70990921
Telefon/fax	493 533 328
E-mail	novakova@zsvaldice.cz
Adresa internetové stránky	www.zsvaldice.cz
Právní forma	příspěvková organizace
Název zřizovatele	Obec Valdice
Součástí školy	Základní škola, školní družina
Ředitel školy	Doc. PhDr. Tibor Vojtko, Ph.D.
Metodik prevence sociálně patologických jevů	mgr Tereza Nováková

Základní škola Valdice

Základní škola Valdice je menší prvostupňovou školou. Díky tomu se zde všichni známe a denně potkáváme. Charakterizuje nás rodinné prostředí s přátelskou a otevřenou atmosférou. I proto je pro nás důležité propojovat prevenci sociálně patologických jevů s běžným chodem školy. Automaticky se nám jednotlivá témata prolínají s výukou, s organizovanými projekty i mimoškolní aktivitou v blízkosti, nebo na půdě školy. Každý zaměstnanec je zapojen do skládačky a při náznaku problému připraven onen problém řešit.

2. Právní východiska

- § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon
- § 8 a § 9, § 17 a § 18, § 30 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, č.j.: 21291/2010-18
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. č.j.: 37 014/2005-25
- Pokyn MŠMT č.j.: 14 423/99-22 k výchově proti projevům rasismu
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: 10 194/2002-14
- Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách, č.j.: 22294/2013-1
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí na období 2019-2027
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j.: MŠMT-21149/2016
- Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních, č.j.: MŠMT-5217/2017-1

3. Oblasti sociálně patologických jevů ve škole

Prevence sociálně patologických jevů u žáků v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- Drogy (**základní informace o drogách**)
- Doprava (**rizikové chování v dopravě**)
- Poruchy příjmu potravy (**nevhodné jídelní a stravovací zvyklosti**, diety, obezita)
- Alkohol (**informace o nevhodnosti pití alkoholu**)
- Syndrom týraného dítěte – CAN (**fyzické týrání** a jeho rozpoznání)
- Šikana, kyberšikana (**znaky šikanování, řešení zejména počítačnické šikany**)
- Vandalismus (**poškození školního majetku nebo majetku žáků**)
- Záškoláctví (**sledování absence žáků**)
- Tabák (**informování o závislosti na tabáku**)
- Násilí (**agresivní chování dětí**)

Základní škola Valdice

- Krádeže (drobné krádeže se vyskytují ve škole)

4. Cíl preventivního programu

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti žáků vůči sociálně patologickým jevům.

Preventivní program klade důraz na udržení stávající kvality školy, komunikaci, kooperaci a zdravý životní styl. Program je určen pro žáky a pedagogické pracovníky školy a ve svém důsledku má vést k udržení pozitivního klimatu školy s minimem kázeňských problémů žáků ve škole i mimo školu. Základním předpokladem k jeho účinnosti je aktivní zapojení všech žáků a rodičů žáků, kteří jsou s průběhem a výsledky programu seznamováni.

Cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo neoddělitelnou součástí výuky a života školy a nepřímo prostřednictvím rodičovské veřejnosti i celkového způsobu života žáků. Hlavním cílem je vést žáky k tomu, aby se v budoucnu jakkoli vyvarovali rizikového chování (aby např. návykovou látku v budoucnu nevyhledávaly, neužíli).

Důraz je položen na informovanosti žáků ve vyučovacích hodinách a rodičů při třídních schůzkách nebo individuálních setkáních.

5. Zhodnocení prevence sociálně patologických jevů ve školním roce 2022/2023

Vzdělávání	
Školní metodik prevence	mgr Tereza Nováková
Školní vzdělávací program	
Osobnostní a sociální výchova:	
Morální rozvoj, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	plněno
Psychohygiena	plněno
Poznávání lidí	plněno
Mezilidské vztahy	plněno
Komunikace	plněno
Kooperace a kompetice	plněno
Morální rozvoj, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	plněno
Výchova demokratického občana:	
Občan, občanská společnost a stát	plněno

Základní škola Valdice

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	plněno
Multikulturní výchova:	
Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity	plněno
Environmentální výchova:	
Ekosystémy	plněno
Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí	plněno
Mediální výchova:	
Receptivních činností: kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	plněno
Informatika	(Bezpečný internet) plněno
Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda	(Člověk – biologie, zdraví, hygiena, vztahy) plněno
Tělesná výchova	(Pohyb, hygiena, zdravý životní styl, pravidla, první pomoc) plněno
Organizace prevence	
Preventivní program	Vypracován a aktualizován metodikem prevence dle nových metodických materiálů MŠMT především: - Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek - Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT-21149/2016 - Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních, Č. j. MSMT-5217/2017-1 - Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí na období 2019-2027
Využití volného času žáků	Dostupnost zájmových útvarů. Maximální využitelnost kapacity ŠD. Pro žáky školy realizovány pestré školní i mimoškolní aktivity = soutěže, exkurze, výlety, představení apod.

Základní škola Valdice

Průběžné sledování podmínek a situace ve škole z hlediska rizik výskytu sociálně patologických jevů	Snaha všech pedagogických pracovníků včas řešit drobnější přestupky (slovní napadání spolužáků, schovávání věcí, poštuchování...), které by mohly vést k sociálně patologickým jevům. Ve třídách, na chodbách i jiných prostorách školy byly zajištěné dohledy pedagogů - možnost okamžitého řešení problému. Schránka důvěry – nebyla využita
Uplatňování forem a metod umožňující včasné zachycení ohrožených dětí	Spolupráce mezi školou a rodiči. Včasná informovanost rodičů, společné řešení výchovných problémů.
Poradenská služba školního metodika prevence	Pedagogičtí pracovníci informováni o novinkách a změnách v oblasti sociálně patologických jevů.
Zajištění poradenských služeb speciálních pracovišť a preventivních zařízení	V případě potřeby – OSPOD Jičín, PPP Jičín, SPC Jičín
Vybavení školy odbornými a metodickými materiály a dalšími pomůckami	Dostačující. Dostupné v knihovně pro pedagogy a školním kabinetu
Školní řád	Obsahuje část: Prevence rizikového chování a řešení šikany ve škole.
Akce školy pro žáky k prevenci sociálně patologických jevů	Průběžné výchovné působení na žáky formou rozhovorů či besed, situační hry zaměřené na empatii. Dodržování třídních pravidel. Spolupráce družina + škola + rodič. Projekty: dravci ve škole, zdravověda, hasiči, policisté, den Země, společná setkání ve škole (zahájení školního roku, Vánoce, den otevřených dveří,..), školní výlet – záchytná stanice pro zvířata, exkurze – národní muzeum, výlety za účelem stmelit kolektiv třídy

Sociálně patologický jev	
Drogy	ve škole – bez výskytu
Doprava	ve škole – bez výskytu
Poruchy příjmu potravy	ve škole – bez výskytu
Alkohol	ve škole – bez výskytu
Syndrom týraného dítěte – CAN	ve škole – bez výskytu
Šikana, kyberšikana	ve škole – bez výskytu

Základní škola Valdice

Vandalismus	ve škole – bez výskytu
Záškoláctví	ve škole – bez výskytu
Tabák	ve škole – bez výskytu
Násilí (v nejmírnější formě)	ve škole – bez výskytu
Krádeže	ve škole – bez výskytu

Komentář:

Vztahy mezi žáky jsou bez větších výchovných problémů, klima ve třídách je přátelské.

Drobné kázeňské přestupky jsou včas řešeny, pedagogové si vyměňují zkušenosti a vzájemně se informují o žácích. V případě výskytu kázeňského přestupku ihned řešeno učitelem a následně jsou předány informace rodičům.

6. Spolupráce s rodiči

Spolupráce s rodiči je klíčová při realizaci preventivního programu. Rodiče jsou prostřednictvím třídních učitelů informováni o realizaci programu na škole. Další informace poskytujeme rodičům prostřednictvím webových stránek školy a školních nástěnek. Dbáme na individuální práci s rodinou a usilujeme o soudržnou komunitu školy a rodiny.

7. Vzdělávání pedagogů

Metodik prevence se účastní školení pořádaných zařízeními pro DVPP, ostatní pedagogové formou samostudia (využívání odborné literatury ve školní knihovně). Problematika prevence je průběžně zařazována na pořad jednání pedagogické rady a provozní porady.

Pedagogičtí pracovníci mají možnost nahlédnout (<https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>) do Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Č.j. 21 291/2010-28, kde jsou popsána jednotlivá témata:

- 01 Návykové látky
- 02 Rizikové chování v dopravě
- 03 Poruchy příjmu potravin
- 04 Alkohol
- 05 Syndrom CAN
- 06 Školní šikanování
- 07 Kyberšikana
- 08 Homofobie

Základní škola Valdice

- 09 Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
- 10 Vandalismus
- 11 Záškoláctví
- 12 Krádeže
- 13 Tabák
- 14 Krizové situace spojené s násilím
- 15 Netolismus
- 16 Sebepoškozování
- 17 Nová náboženská hnutí
- 18 Rizikové sexuální chování
- 19 Příslušnost k subkulturám
- 20 Domácí násilí
- 21 Hazardní hry
- 22 Poruchy autistického spektra (PAS)

8. Metody práce

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod práce využívány další metody, které se osvědčily. Výchova bude probíhat mezipředmětově, projektově, případně zcela individuálně, bude-li to situace vyžadovat.

Např.:

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli,
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků, zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti,
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů,
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry,
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (např. formou komunitního kruhu),
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“,
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě,
- osvojování a upevňování základních návyků (hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami),
- základy etické a právní výchovy,
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení,
- všestranný rozvoj osobnosti žáka,
- soustředěnost na včasné diagnostikování sociálně-patologických problémů ve třídních kolektivech,
- důraz na spolupráci s rodiči,
- dostupnost volnočasových aktivit,
- ekologická výchova,
- možné návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod.

9. Znalostní kompetence žáků

Znalostní kompetence žáků

- žáci znají negativní vlivy a zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků,
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek,
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu,
- mají vědomosti o zdravém životním stylu,
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů,
- mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě,
- znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví,
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy,
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti,
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva,
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrahování aj.), je protiprávní,
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky,
- dopravní výchova.

10. Zařazování okruhů protidrogové prevence do tematických plánů

Při realizaci preventivního programu klademe důraz na následující činnosti:

- podporu mimoškolních činností, koníčků, aj.
- posilovat sebedůvěru dětí,
- informovat přiměřeně věku o následcích užívání drog,
- učit žáky řešit konfliktní situace,
- vést je ke schopnosti odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky.

11. Záškoláctví

Problematiku záškoláctví škola neřešila, všichni žáci měli nepřítomnost ve škole řádně omluvenu. Přesto je potřeba nadále věnovat pozornost zásadám omlouvání žáků a evidenci nepřítomnosti ve škole dle školního řádu. Opakovaně s touto problematikou seznamovat i rodiče žáků.

12. Šikanování

Problematiku šikanování škola neřešila. Je však potřeba věnovat zvýšenou pozornost některým prvkům hrubého chování mezi spolužáky, které by v pozdějším věku mohly mít již nepřímé a přímé znaky šikanování.

Přes absenci tohoto jevu v naší škole musí všichni pracovníci sledovat znaky šikanování.

13. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

Oblast školství

- pedagogicko-psychologická poradna
- vzdělávání pedagogů, kteří realizují preventivní aktivity ve škole, případná odborná práce s dětmi ohroženými sociálně patologickým vývojem

Oblast zdravotnicví

- dětský lékař

Oblast sociálních věcí

- sociální odbor, kurátoři

Policie ČR

- využít lektorských služeb policistů v oblasti sociálně patologických jevů

14. Plán činnosti

- Informovat všechny učitele, vychovatele a další pracovníky školy o prevenci sociálně patologických jevů, především o konkrétních podmínkách ve škole z hlediska rizik.
- Informovat žáky a rodiče o dostupných volnočasových aktivitách.
- Poradenská služba pro rodiče.
- Seznámit pedagogické pracovníky s preventivním programem, pojmenovat kroky, které povedou k jeho realizaci.
- Navázat kontakt s institucemi a organizacemi, které se angažují v prevenci sociálně patologických jevů.
- Seznámit rodiče na třídních schůzkách s preventivním programem.
- Připravit na pedagogickou radu informaci o sociálně patologických jevech.
- Zpracovat pro žáky učitele, rodiče a žáky školy informace o kontaktech na dostupná krizová, poradenská a preventivní zařízení.
- Připomenout žákům školy Schránku důvěry a její funkci
- V případě nutnosti podávat návrhy psychologických a speciálně pedagogických vyšetření (problematika sociálně patologických jevů) – ve spolupráci s třídním učitelem a ředitelem školy.
- Vyhodnotit efektivitu jednotlivých preventivních aktivit.

Základní škola Valdice

- **Aktivity v průřezu školního roku:**

- slavnostní zahájení školního roku, přivítání prvňáčků
- plavecký výcvik
- projektové dny zaměřené na zdravé stravování
- akce na podporu zvířat (např. dravci, záchytná stanice, myslivci, výcvik policejních psů...)
- sběrové dny
- rozsvěcení školy
- lyžařský výcvik
- den otevřených dveří
- škola nanečisto – setkání s předškoláky
- rozloučení s pátáky
- přednáška o činnosti hasičů – protipožární ochrana spojená se zdravotvídou
- sportovní den s MŠ
- slavnostní ukončení školního roku

- **Další aktivity**

- přechod do školní jídelny
- přestávky venku
- dýňování v MŠ
- den dětí
- maškarní bál

Ve Valdicích dne 1. 9. 2023

mgr Tereza Nováková

školní metodik prevence

doc. PhDr. Tibor Vojtko, Ph.D.

ředitel školy